

קונטרס

בנין יעקב

שביעי של

פסח

אמרים יקרים מפנינים נפלאים
לעורר הלבבות בימים המאירים
להבהיק עיניים ביהלום וספירים

תוכן הענינים

שביעי של פסח

דרך אמונה בחרתי - על ידי העילוי במדרגת האמונה הוסר הקטרוג מישראל ונבקע
להם הים.....ג

תשפ"ב

© כל הזכויות שמורות

להערות אפשר לפנות לטל-פקס : 02-999-8201

או למייל : GMAIL.COM@3122131

ניתן להשיג הקונטרס

בירושלים : 053-31-53-661 050-41-75-336

בבית שמש : 052-76-30-720

כמו כן ניתן להשיג את סדרת הקונטרסים

בנין יעקב על המועדים

אלול - תשרי - חנוכה - שבובי"ם - פורים - ד' פרשיות

חודש ניסן - חג הפסח - ספירת העומר - שבועות - בין המצרים

וכן בנין יעקב על התורה: בראשית - שמות

שביעי של פסח

דרך אמונה בחרתי

על ידי העילוי במדרגת האמונה הוסר הקמרון
מישראל ונבקע להם הים

תשובת הצדיקים

איתא ב'קדושת לוי' (פרשת וירא), וכיוצא בזה מצאנו בהרכה מכתבי רבותינו הקדושים מאורי העולם, שכתבו, כי שני דרכים יש בבעלי תשובה, הדרך הראשון והידוע הוא של אלו האנשים אשר נכשלו ל"ע בחמאים עוונות ופשעים, וכאשר נחה עליהם הרוח טהרה ממרום, אזי הם מתמרמרים על מעשיהם הרעים ושבים בתשובה שלימה לפני הבורא כל עולמים, עד שמקבלים עליהם שלא יחטאו עוד ויחדלו ידיהם מפשע רב.

ברם, מלבד אלו הראשונים יש בנמצא עוד אופן של בעלי תשובה, אשר גם הם עוסקים תמיד בתשובה, אך לא על עבירות שבידם הם שבים, שכן באנשים צדיקים עסקינן שלא טעמו טעם חטא מעולם, אלא היות שדרך הצדיקים הוא לעלות תמיד במדרגות חדשות, ובכל יום משיג הצדיק השגה חדשה אשר אתמול לא נודע לו, ונמצא שהעבודה שעובד את השי"ת היום הזה הוא מעולה בהרבה מן העבודה של אתמול, ואם ידמו בין עבודתו של היום לעבודה של אתמול, הרי שעבודת האתמול אך לפגומה תיחשב לפי ערך העבודה של היום, כי אילו היה עובד אתמול את בוראו עם המדרגות וההשגות של היום הרי שהייתה עבודתו

נעלית וגבוהה לאין ערוך, ועל דבר זה שב הצדיק בתשובה שלימה, על העבודה של אתמול שלא הייתה כראוי[א].

אכן, על אף שמדריגה זו של תשובה לא נאמרה אלא במעלות הצדיקים וברי הלבב, אולם בחינת הדבר נוגעת לכל אחד ואחד, כי כאשר האיש הנלבב בא לעבוד את השי"ת בעבודה תמה, הריהו חייב להיות נזהר שלא יהיה עומד תמיד באותו דרגה, אלא בכל עת ועת יעלה במעלות העבודה, לרכוש בנפשו עוד מידה טובה ועוד התגברות על היצר, עד שכעבור הזמן יהיו אלו הדברים כקנין עולם בנפשו, ומכאן והילך יראה להתגבר ולהתחזק בעניינים נוספים שעדיין לא נגע בהם ולא הצליח עד עתה.

ובחרת בחיים למען תחיה

להבנת הענין לאשורו, נרחיב קצת ביאור הענין של כח הבחירה שנמסר ביד האדם, דהנה הקב"ה ברא את עולמו כשהטוב והרע משמשים בערבוביא, ותפקיד האדם עלי האדמות הוא להתגבר על הנפש הבהמית המנסה למשוך אותו אל הרע והמאוס, ותחת זאת עליו לבחור רק בטוב האמתי והנצחי, וכח זה של הבחירה מסור אצל האדם כחומר ביד היוצר, וכאשר הוא בוחר בטוב הריהו זוכה להתעלות בדרך הצדיקים וזוכה לרב טוב הצפון להם, ואם לאו אזי להיפך ח"ו, וזהו מה שאמרה התורה (דברים ל, יט), "החיים והמות נתתי לפניך, הברכה והקללה, ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך".

(א) בסידורו של שבת (חלק ב דרוש ג פרק א) הביא מעשה נפלא מרבינו סעדיה גאון, שבכל יום היה מסגף את עצמו ושב בתשובה על עבודת היום האתמול, והסביר רבינו סעדיה גאון את מעשיו על ידי מאורע שאירע עמו, וממנו למד שלא רק על העבירות יש לשוב, אלא גם על עבודת ה' שלא היתה בתכלית השלימות. מחמת אריכות הדברים לא הבאנו כאן את כל הדברים, ראה שם את דבריו בטוב מעם ודעת ותמצא נחת.

אכן, בשום לב והתבוננות נראה, כי כח הבחירה מתחלקת לשלשה דרגות, ואצל כל אדם היא משתנה לפום דרגה דלילה, ותחילה נבאר את הדרגה האמצעית והשכיחה ביותר, דהיינו שהרבה פעמים מזדמן איזה נסיון שבו ניצב לו האדם בפני פרשת דרכים, ואינו יודע האם לילך בדרך הטוב או לאו, באותה שעה מתעוררת אצלו כח הבחירה, והוא צריך להתיישב בדעתו ולהכריע האם יילך בדרך הראשון או השני, ואם זכה, היהו מתגבר על יצרו הרע ובוחר בדרך הטוב והנכון.

אבל חוץ מזה ישנם עוד ב' חלקים בזה, יש דברים שהם למטה מן הבחירה, ומאידך גיסא יש גם דברים שהם למעלה מן הבחירה. ודברים שהם למטה מן הבחירה, הכוונה הוא, שיש הרבה מצוות או עבירות שלרובא דעלמא אין להם כלל נסיון אם חלילה לא לקיימם, כגון הנחת תפילין ושמירת שבת וכיוצא בהם, שדברים אלו מוטבעים בנפש הישראלי משחר מל ילדותם שכך צריך לעשות עד שנעשו כטבע שני, ודברים אלו הם למטה מבחירתו של האדם, שלגודל פשטות ורגילות הדברים אין כח הבחירה מתעורר אצלו כלל בנוגע לעניינים אלו.

לעומת זה, ישנם עוד עניינים, וכגון הנהגות של צדיקים או שאר דקדוקי הלכה שאין הרבים רגילים בזה, שגם עליהם אין לו נסיון אם לקיימם ואם לאו, ולא מחמת שהוא רואה איזה פסול בהנהגות אלו ח"ו, אלא מחמת שהוא אינו רואה את עצמו ראוי לאלו ההנהגות, ומדמה בדעתו שלא נאמרו אלו העניינים אלא בצדיקים מופלגים ובחסידים ואנשי מעשה והוא לא נמנה ביניהם, ואף כאשר בידו לקיים את ההנהגה הזאת, מכל מקום אין מתעורר בו כח הבחירה האם לקיימה, ודבר זה נקרא למעלה מן הבחירה, שהוא למעלה מהשגתו.

ומשתנה הדבר בין האחד לחבירו, כי בעוד שישנם אנשים פשוטים שאפילו על המצוות היסודיות יש להם נסיון וצריכים לבחור בדעתם אם לקיים הדבר, הרי שכנגד זה ישנם צדיקים, אשר מחמת גודל קדושתם וזיכוכם, הרי שאפילו בדקדוקי הלכה והנהגות שלרוב אינשי דעלמא אין בהם השגה כלל, גם באלו אין להם כל נסיון ובחירה אם לקיימם, ובהם מתעוררת כח הבחירה

רק בדברים שהם כדקה מן הדקה, שלעיני אנשים פשוטים אינו נראה אפילו כסרך עבירה.

עבודת האדם הוא לרומם השגותיו מזמן לזמן

זהו אפוא עבודת האדם כל זמן שהנשמה בקרבו, לשבר את הטבע, לבחור בטוב ולמאוס ברע, ובכל יום ויום צריך לעלות - ולו באפס מה - יותר מהדרגה שהיה בו אתמול, ואותו ענין שאך לפני תקופה היה לו נסיון אם לקיים ואם לאו, הרי שעתה, לאחר שכבר התגבר על עצמו כמה וכמה פעמים ובחר בטוב, נעשה לו אותו הענין כדבר הרגיל וכמבע עד שכבר אין לו כל נסיון על דבר זה, ועתה יש לו נסיון על עניינים אחרים ויותר נעלים, שבזמן העבר היה מדמה כי אלה העניינים הם גבוהים ומופלגים ממדרגתו.

בלומר, שצריך האדם להתייגע על דברים שיש לו בחירה עליהם ולהפכם לדברים שהם למטה מן הבחירה, שלא יהיה לו כל נסיון עליהם, ואילו הדברים שהם למעלה מן הבחירה, צריך להורידם ולקרנם אליו שיהיו נכללים בתוך הבחירה, ובסדר הזה עולה מעלה מעלה, מדרגה בטר מדרגה, עד שמקדש ומטהר עצמו להיות קרוב יותר אצל השי"ת.

בזה אנו חוזרים לדבריהם הקדושים של רבותינו, שדיברו מענין תשובת הצדיקים, שבכל יום שבים על העבודת ה' של אתמול, כי מאחר שהשיגו השגה חדשה וההארה שלא נודע להם עד הנה, נמצא שהעבודה של אתמול לאין תיחשב ובכחית עוון כנגד העבודה של היום שהוא יותר בתפארת השלמות, ומתוך כך ביארנו שעבודה זאת נוגעת לכל אחד אשר בשם ישראל יכונה, דהיינו, שכל אחד צריך להעלות ולהגביה את השגותיו מזמן לזמן, עד שדבר שמלפנים היה אצלו בגדר נסיון ובספק אם לקיים אם לאו, הרי שכהיום נעשה אצלו דבר זה כמילתא דפשיטא^[ב].

(ב) בספה"ק 'מאור ושמש' (פרשת משפטים) ביאר את הענין בשפה ברורה ובנעימה, וזה לשונו: אך הענין הוא כך, שהאדם הוא בבחינת 'הולך', דהיינו שבכל יום ויום הוא כובש

הללו והללו עובדי עבודה זרה

עם הבנת הדברים בא נבוא לביאור מעמד קריעת ים סוף ושביעי של פסח, שבשעה שעמדו ישראל על הים ומצרים רדפו אחריהם, לא היה להם שמה היכן להימלט אלא לתוך הים, ובאותו שעה ציוה הקדוש ברוך להים שתיבקע לפניהם ויעברו בו בני ישראל כבתוך היבשה, אולם הים סירב להיבקע להם, שכן באותו הזמן עמדו המלאכים לקטרג על בני ישראל, ואמרו שאין ישראל ראויים לגם מופלג שכזה, והיו טוענים ואומרים כי 'הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה', ומה ראית להציל את אלה יותר מאלה (כן הוא בזהר הק' ח"ב קע: ובשאר מדרשים).

ובאן המקום לשאול ולתמוה, היאך היו מעיזין אותם מקטרגים לפצות פיהם כנגד ישראל ולדבר עליהם סרה כל כך, וכי כיצד דימו לומר על בני ישראל שהם עובדי עבודה זרה, הן כל אלו שיצאו מארץ מצרים אנשים כשרים היו, שהרי אותם מישראל שלא היו ראויים לצאת כבר מתו בתוך ארץ מצרים, כמו שנאמר (בשלח יג, יח) "וחמושים עלו בני ישראל", וכדאמרו עלה במדרש (שם במכילתא) שרק

את יצרו ומשבר תאותו מעט, והיצר הרע עומד נגדו והוא מתחזק יותר בעבודת ה', ומכניע את היצר הרע עוד מעט. וביום מחר הוא עומד נגדו בענין אחר, והאדם מתגבר נגדו וכובש את יצרו גם בזה הוא מכניע עוד מעט. לכן מתחלה בנערותו כשמתחיל לכנוס בעבודת השם - צריך לשבר תאוות הגשמיים; ואיש אשר כבר כבש היצר הרע בענינים אלו - צריך לדקדק על עצמו אולי מסיתו היצר הרע באיזה ענין דקה שלפי הנראה היא מצוה ובאמת אינו כן אלא שהוא רוצה לפרוש לו מצודה, וכל שהוא נכנס יותר בעבודת השי"ת - צריך לדקדק על עצמו יותר ויותר אפילו בדבר שהוא כחוט השערה צריך לכבוש היצר הרע ולהגביר עליו.

ולכן הקדוש ברוך הוא מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה (יבמות קכא:), שזו היא מלחמתם עם היצר, כי בדברים הגשמיים כבר כבשו אותו - ואין זו עבודה; לכן הוא בחינת 'הולך' שעבודתו בכל יום גדולה מיום אתמול, ומלאך הוא בחינת 'עומד' כי אין ביניהם שום יצר הרע, וכאשר עובד את השי"ת היום - כן אתמול תמוול שלשום, וכן מחר. אבל האדם הוא בחינת 'הולך' - שהולך וגדול בכל יום ויום בעבודת האל יתברך שמו.

אחד מחמשה חלקים של ישראל יצאו מארץ מצרים, ואילו השאר שהיו רשעים מתו שם במכת חושך, ונמצאת אומר שאלו שיצאו היו מאמינים בלבב שלם בהשי"ת ועושים רצונו.

אלא חייב אתה לומר, כי לעולם לא היה כאן תביעה על ישראל שהם עובדי עבודה זרה כפשוטו, כי אפילו אם תמצי לומר שבעת שהיו משוקעים בארץ מצרים היו עובדים שם את גילוליהם ושיקוציהם, אולם לאחר שכבר התחילו לראות את ישועת השי"ת, שהיכה למצרים במכות נאמנות אשר לא היו כדוגמתם לעולמים, וודאי הדבר, שמתוך הרחמים והחסדים הנגלים היו מזניחים את מעשיהם הרעים ומייחדים את לבם לאביהם שבשמים.

וביותר צריך אתה לומר, שאחר שכבר זכו בני ישראל לקבל כמה מצוות, דם פסח ודם מילה, נעלה הדבר מכל ספק שכבר היו מעשיהם רצויים לפני המקום ברוך הוא, ובאופן שאין אתה יכול לומר שבשעת קריעת ים סוף היו עובדי עבודה זרה ממש.

צדיק באמונתו יחיה

אפם כי מאחר וחזינו אנן שהיו המלאכים זועקים חמס על ישראל ואומרים 'הללו והללו', מוכרח אתה לומר שאכן היה איזה תביעה עליהם, אבל וודאי שלא כפשוטו, אלא ענין עמוק יותר.

ויתבאר הדבר על פי הידוע והמקובל לנו מרבתינו שבכל הדורות, שהיסוד והשורש לכל התורה ולכל היהדות כולה הוא נקודת האמונה התמימה בהשי"ת, אשר מבלעדי זאת אין ערך לשאר כל הדברים האחרים, וכדרך שאמרו חכמינו ז"ל בגמרא (מכות כד.), שבא חבקוק והעמידן על אחת, שנאמר (חבקוק ב, ד) "וצדיק באמונתו יחיה", וכדמפרש שם הריטב"א, "בא חבקוק והעמידה על אחת

- שהמקיים אותה מקיים כל התורה, והיא האמונה בשם כראוי בקבלת אלקותו ויחודו ועול מלכותו"א].

והגם שעדיין בהיות בני ישראל בארץ מצרים כבר היה להם האמונה הטהורה בהשי"ת, וכה איתנה הייתה אמונתם, עד שמכוח אותו האמונה זכו להיגאל משם, כדאמרו רבותינו ז"ל (מכילתא דרבי ישמעאל בשלח - מסכתא דויהי פרשה ו), "שלא נגאלו ישראל ממצרים אלא בשכר האמונה שהאמינו, שנאמר (שמות ד, לא) 'ויאמן העם וישמעו'".

מבל מקום לא היה די באמונה הזאת בכדי שיהיו ראויים שתיקרע להם הים בשביל זה, שכן לא התייגעו כלל על אותו האמונה בכדי להשיגה, אלא ירושה הייתה זאת להם מאבותיהם ואבות אבותיהם, שהיו מחנכים אותם ומשרישיין בהם האמונה בהקב"ה עוד משחר מל ילדותם, אבל על פי הדרך הנכונה בעבודת

(ג) בגודל חשיבות ושורשיות ענין האמונה, מצאנו כבר ברבותינו הראשונים שהפליגו בזה באופן שאין בדומה לה, וליקטנו לפניכם כמה לשונות שמהם נראה גודל נחיצות הענין, וכה כתב הרמב"ם בפירושו למשניות (ברכות משנה ט) וזה לשונו: אלא שדרכי תמיד, בכל מקום שיש איזה רמז בעניני אמונה אבאר משהו, כי חשוב אצלי להסביר יסוד מהיסודות יותר מכל דבר אחר שאני מלמד, ע"כ.

כך גם מצאנו להרמב"ן שכתב בהשגותיו לספר המצוות, וזה לשונו: המצוה הראשונה שנמנענו שלא ישכח אחד ממנו אמונת האלקות. וענין המניעה הזאת שנצטוונו מצוה ראשונה בקבלת מלכות שמים, כלומר, שנאמין שיש אלוה פועל כל הנמצאות מוציאן מאין מוחלט אל היש שהם עליו ואל היש שיחפזין בו בכל זמן מן הזמנים, והוא שאמר יתב' ויתעלה 'אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים', שהיא מצוה באמונה כמו שכתב הרב (מ"ע א) וביארנו אנחנו (מ"ע א) אותו בראיה מדבריהם ז"ל, צוה אותנו בזאת האמונה שהיא יסוד התורה וכפל לנו מניעה בכפירה ממנו שהוא בטול כל אמת. והוא אמרו (ואתחנן ו) השמר לך פן תשכח את ה' אלקיך אשר הוציאך מארץ מצרים מבית עבדים, ע"כ.

כיוצא בזה כתב בספר החינוך במצוות האמונה במציאות השם יתברך (מצוה כה): שורש מצוה זו אין צריך ביאור, ידוע הדבר ונגלה לכל כי האמונה הזאת יסוד הדת, ואשר לא יאמין בזה כופר בעיקר, ואין לו חלק וזכות עם ישראל.

השי"ת לא היה די בזה, כי גם לאחר שזכה האדם לאיזה מעלה טובה אין לו להישאר ולעמוד באותו מצב, אלא עדיין צריך להתאמץ בכח עצמו עד שיגיע למעלה שגדולה הימנה^[ד].

ועל דבר זה נזעקו מלאכי השרת ואמרו 'הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה', שהיו טוענים כלפי בני ישראל, כי כל זמן שאינם מוסיפים לעלות במדרגות האמונה עוד ועוד, הרי שלפי גודל מעלתם נחשב להם דבר זה כפגם גדול, כאילו שבכחינת מה אינם עובדים את השי"ת כפי הצריך להם, ואם כן אינם ראויים שייעשה עמהם גם שיעברו בתוך הים ביבשה ובאותו הזמן יצללו המצרים במים אדירים^[ה].

דבר אל בני ישראל ויסעו - שאל יעמדו באותו מקום

לפיכך, כאשר צעקו בני ישראל אל השי"ת שיושיעם מן הצרה האיומה שנקלעו אליו, שהיו המצרים מאחוריהם והים מלפניהם ולא היה להם היכן להימלט, אמר הקב"ה למשה רבינו (שמות יד, טו), "מה תצעק אלי דבר אל בני

(ד) כלשון קדשו של הרה"ק בעל ה'מאור עיניים' זי"ע, שכתב (בפרשת תולדות) כהלשון הזה: אף שהיה לה (לשרה אמנו) אמונה מקודם, מכל מקום כמה וכמה מדרגות יש בזה עד אין סוף.

(ה) בספר 'חשוקי חמד' (הקדמה למס' עבודה זרה) מביא ביאור בשם מרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצלה"ה, לבאר מדוע חסרון אמונה כלשהו אצל הצדיק נחשב כעובד עבודה זרה, וכן כתב שם: והגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל ביאר למה לאברהם אבינו היה ד' מאות פרקים, דאברהם הכיר את בוראו והתרחק בתכלית מכל שמץ עבודה זרה, למשל כל חסרון בטחון בהשי"ת, כל חלישות בהכרת השגחה פרטית וכל מחשבה לתלות המאורעות בסיבות ומקרים, הכל היה אצלו בבחינת שמץ של עבודה זרה, והתרחק ממנו בתכלית הריחוק, וכמו ענין החנופה דמדמה אותה החובת הלבבות בשער הבטחון לשמץ ע"ז דעובד לבני אדם, וכן ענין הבוטח באדם ובכל ענינים אלו יש דברים דקים ורחוקים יותר, עכ"ד. כלומר שאברהם אבינו שהיה יסוד האמונה, כל שמץ קל של חסרון באמונה כבר היה נכלל אצלו במסכת עבודה זרה.

ישראל ויסעו", וכוונת הדברים, שהיה הקב"ה אומר למשה שאין זה עתה הזמן הנכון לצעוק ולהתפלל אלי, שהרי כל הקטרוג שיש על בני ישראל הוא רק מחמת היותם עומדים על אותו מקום במדרגות האמונה, ואילו היו ישראל מתחזקין ומתעלים יותר במעלות האמונה הטהורה הרי שהייתה הקטרוג סרה מאליה, שלא היו יכולין המקטרגים לטעון 'הללו והללו', כי וודאי יש חילוק גדול בין ישראל עם קדושים לבין המצרים, שהלא בני ישראל הולכים ומתעלים במדרגה בטר מדרגה.

על כן אמר לו הקב"ה למשה רבינו 'דבר אל בני ישראל ויסעו', וכלומר, אמור לבני ישראל שאל יעמדו באותו מדרגת האמונה שהיו בו מקודם, אלא 'ויסעו' - שייסעו וילכו למדרגה שלמעלה מזה, ועל ידי שיעלו ויתחזקו במדרגות האמונה, ממילא יסור מהם הקטרוג והמענה של 'הללו והללו' ויתחייב הים להיבקע לפניהם[1].

אמונה עד כדי מסירות נפש

אבל בכדי להשיג המדרגה העליונה של אמונה היו צריכים למסירות נפש ממש, ועל כן אמר להם הקב"ה לבני ישראל שימשיכו בדרכם ואפילו שאינם רואים

(1) ראה בספר 'מנחם ציון' (פרשת בשלח) להרה"ק מרימנוב זי"ע, שם פירש כי קודם קריעת ים סוף תבע הקב"ה מבני ישראל שיעלו לדרגה גבוהה יותר באמונה, וזה לשונו: והנה אמונת ישראל בהשית"ת לא היתה כאמונת משרע"ה, שהישראל האמינו בהשית"ת ע"י הניסים, ואמונת משה לא היתה תלויה בדבר אחר רק באמת ובתמים בלי שום הוראות אות ומופת, ועל כן אמר הקב"ה למשה דבר אל בני ישראל ויסעו, ולא פירש לו להיכן יסעו, אבל פירוש הדבר שצוה לו לומר לישראל שייסעו את מחשבתם מבחינת האמונה הזאת, רק יקשרו ויכוונו דעתם לדעת משה, ובעתיקא תליא מלתא [זוה"ק פ' בשלח מ"ח ע"א] צו, שיעתיקו מדעתם מחשבות האלה, רק להאמין באמונה שלימה בלי טענת אות ומופת באחדות וקדושת הבורא ב"ה וב"ש, ועי"ז יוושעו לעין כל, ועל כן כל הניסים שהיו ישראל רואין עד הנה, נעשו למראה עיניהם איך הפלה ה' בין מחנה ישראל למחנה מצרים, ועל כן היתה אמונתם ע"י הניסים, אבל כאן לא ראו שום נס בשעת מעשה, שהם היו בים סוף עם המצריים שרדפו אחריהם, ועל כן נאמר ויאמינו בה' ובמשה, שאמונתם בה' היתה כמו אמונת משה, והיינו ע"י שקשרו ודבקו מחשבתם בדעתו.

לפניהם שום דרך לילך בו, שהלא רק מי הים משוכה הייתה לפניהם עד שכל הנכנס לתוכה טובע במים אדירים, ובכל זאת 'דבר אל בני ישראל ויסעו', בלי התפעלות ובלי מחשבה, רק עם האמונה התמימה והפשוטה בהקב"ה שכן ציוה לעשות, ורק באופן הזה זכו לקבוע את תוקף האמונה בחקיקה בתוך נפשם, ועל ידי זה נשמטה כל טענות המקמרגים.

נפלאות ראה בלשונו של ה'אור החיים' הקדוש שפירש בדרך זה את הכתוב, וכה כתב בקדשו: "דבר אל בני ישראל - פירוש, זאת העצה היעוצה להגביר צד החסד והרחמים, דבר אל בני ישראל ויתעצמו באמונה בכל לבם, ויסעו אל הים קודם שִׁיחַלֵּק על סמך הבטחון כי אני אעשה להם נס, ובאמצעות זה תתגבר הרחמים. 'ואתה הרם את מטך' - פירוש, באמצעות מעשה הטוב נעשה להם הנס ובקע הים, כי גדול הבטחון והאמונה הלו להכריעם לטובה. ותמצא שכן היה, וצדיק הראשון הוא נחשון בן עמינדב ונכנס עד גרונו ולא נבקע הים עד שאמר כי באו מים עד נפש, כמאמרם ז"ל (סוטה לו).", עד כאן.

זהו מה שאמרו חכמינו שרק בזכות האמונה האיתנה זכו ישראל לקריעת ים סוף, וכדאיתא במדרש (שמות רבה בשלח פרשה כא), "אמר הקדוש ברוך הוא, כדי היא האמנה שהאמינו כי ישראל שאקרע להם הים, שלא אמרו למשה היאך נחזור לאחורינו וכו', אלא האמינו כי והלכו אחר משה". דהיינו, שבזכות האמונה החזקה שניתוספה על דרגת האמונה שהייתה להם זה מכבר, זכו בני ישראל לנס הגדול של קריעת ים סוף.

'איך בין א נאר און גלייב'

אך כאן המקום לומר, כי בכל זאת שונה הוא ענין השגת מדריגת האמונה משאר כל ענייני ההשגות בעבודת השי"ת, כי בעוד ובכל העניינים השאיפה צריכה להיות להשיג יותר בעמקות ויותר בפנימיות, אבל כאשר הדבר נוגע לאמונה צריך הדבר להיות בהיפך ממש, וכל הגדלות בזה הוא להשיג האמונה הפשוטה ביותר עד כמה שידו מגעת, יותר בתמימות ויותר בפשטות, ואפילו אם זוכה להשיג השגות גדולות ונפלאות באמונה, מכל מקום האמונה למעשה צריך שיהיה בתכלית

הפשטות, להשליך על ה' יהבו ולקבל את דרכיו בתמימות בלא להרהר אחר מידותיו בזיו כלשהוא.

מי לנו גדול מאדונינו מרן הבעל שם טוב הקדוש, אשר כל רו לא אניס ליה והיה צופה בכל דבר עד לשורשו העליון, ובכל זאת כתב בספה"ק "יסוד העבודה" (ח"ב מכתב נד) ששמע מפה קדושת הרה"ק רבי נח מלעכאוויטש זי"ע, שמרן הבעל שם טוב אמר לתלמידיו, "אחרי כל השנות שהשגתי למעלה בשורשי התורה והמצוות, ואחר כל התענוג מהשגותי, אני מניח את כל ההשגות ומחזיק אני באמונה פשוטה - 'איך בין אנער און גלייב' (= מאמין אני כאילו והייתי נבער מדעת)".

כמו כן, בענין האמונה אינו די שאומר שיש לו אמונה, אלא צריך לקנות את זאת בתוך שיתי הנפש בקנין גמור, וכהמעשה הידוע בהרה"ק מבארדיטשוב זי"ע, שכשהתקרב לאור החסידות ושב לביתו אחר ששהה אצל רבו הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע, שאל אותו חותנו, מה למדת שם, ענה לו, למדתי שיש בורא כל העולמים בשמים, חותנו שרצה ללעוג עליו, קרא למשרתת ושאל אותה האם היא יודעת שיש רבוש"ע, ענתה ואמרה שבוודאי היא יודעת, נענה לעומתו החתן ואמר, 'היא אומרת אבל אני יודע גם יודע'.

יירא ישראל את היד הגדולה ויאמינו בה'

היוצא לנו למעשה, וכפי שתמכנו יתדותינו בדברי רבותינו הקדושים, שבכל דבר וענין הנוגע לעבודת השי"ת, אסור לו לאדם להישאר באותו מקום ובאותו מצב, אלא כל זמן שהנשמה בקרבו, שומה עליו להיות בבחינת הולך ולעלות למעלה למעלה, בין בדברים שהם בסור מרע ובין בעניינים של עשה טוב, עד שבמשך הזמן יפעל בנפשו שיהיו אלו ההשגות חקוקים בנפשו בקנין עולם.

אך עולה על כולנה הוא ענין נקודת האמונה, שדבר זה הוא יסוד החסידות ושורש העבודה, ובעבודה זו מחויב האיש הנלכב להתעלות בה במדרגה בתר מדרגה, עד שתהיה האמונה הפשוטה חרותה על לוח לבו כיתד בל תימוט ועד כדי מסירות נפש.

וראויי האי יומא רבא של שביעי של פסח - היום שבו התחזקה ונקבעה האמונה השלימה בקרב עם בני ישראל - להשפיע עלינו שפע השפעות טובות מלא חופנים ולהרעיף על ראשינו טללי אמונה ותחיה ממעינות האמונה ששפעו בימים ההם ובזמן הזה, וכדפירש ב'שפת אמת' (פסח - תרל"ט) את הכתוב (שמות יד, לא) "וירא ישראל את ה' הגדולה אשר עשה ה' במצרים וייראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו", ושואל, אם אכן ראו בני ישראל את ה' הגדולה אם כן היאך שייך לומר בזה 'ויאמינו', שהרי האמונה הוא רק בדבר שאינו נראה לעין, ואילו על מה שראה כמו עיניו אין זה אמונה אלא ידיעה בחוש.

אלא אומר ה'שפת אמת', כי אכן באותה התגלות של קריעת ים סוף הגיעו למדרגה של ידיעה, אולם מתוך כך קבלו עליהם כללות בני ישראל אמונה לשעה ולדורות, שאפילו כאשר יבואו עליהם עתות של צרה וחושך אפילה, גם אז לא יתרפו מן האמונה, והתורה הקדושה מעידה על כך ואומרת 'ויאמינו בהשם' - מכאן והילך, ומסיים שם ה'שפת אמת' בזה הלשון, "ובכח אותה האמונה יש לנו קיום בכל הגלויות גם עתה, וכמו שגאולת מצרים היה נכלל בה כל הגאולות, כמו כן בכל המעשים הצעקה והאמונה והשירה הכל פתח ושער לכל הדורות".

